

Název: Každý má kamaráda

Cílová skupina: 5 – 8 let (aktivitu jsem prováděla s dětmi předškolního věku v MŠ, ale zajisté se dá využít i v 1. či 2. třídě)

Velikost skupiny: Počet žáků není omezen (aktivitu jsem prováděla s 12 dětmi)

Pomůcky na realizaci:

- Příběh Přátelství z materiálu Kočičí zahrada

- předmět, který dává dítěti slovo (v mém případě jsem použila Lišku Povídku - plyšovou hračku, která dává dítěti možnost se vyjádřit – kdo má lišku, může mluvit, jinak poslouchá, co dotyčný, který má slovo říká)
- Kartičky s obrázky zvířat (vždy po dvojici, případě lichého počtu dětí jedna trojice)

Zadání instrukce:

Všichni sedí v kruhu, učitel přečte dětem příběh o kočkách z Kočičí zahrady (pro předškolní děti je lepší text mírně poupravit, aby všemu rozuměly).

Fousek, Číča a Míca šli společně rybařit na jezírko, které je na velké zahradě. „To je krása, že jsme všichni tři spolu,“ raduje se Míca. „Ty, Číčo, se mi líbíš, protože jsi rozhodná a věříš si. A ty, Fousku, protože jsi milý a laskavý.“ „Uvidíme, kdo chytí nejvíce ryb!“ křičí Číča. Míca hned nahazuje, ale je nepozorná a nevšimne si, že se háček zamotal Číče do ocásku. „Jsi tak lehkomyšlná a k ničemu! Podívej, co jsi udělala! Nedá se s tebou ani rybařit. Pojď Fousku, jdeme si hrát jinam,“ zlobí se Číča. Míca zůstala u rybníku sama. „Všechno pokazím, proč jsem tak nemožná, tak k ničemu? Já za to ale nemůžu,“ pláče. „Když tak nad tím přemýšlím, co kdybych zašla za Siamem a řekla mu o jeho magický lektvar? Ten přece, podle Siama, řeší všechny problémy. Teď si ale vzpomínám, že když se Pantoflíček lektvaru napil, nic se nestalo. Dosáhl jen toho, že dostal nakládačku. Nejlíp asi udělám, když se vrátím domů,“ přemýšlí Míca. Odpoledne se Míca potkala s Číčou a Fouskem na malém dvorku. „Ahoj Číčo, omlouvám se ti za dnešní ráno. Jestli si se mnou budete hrát, dám vám své barevné kuličky.“ Číča se ale nechce o kuličky dělit s Fouskem, odvede proto Mícu stranou a říká: „Ahoj Fousku, už si s tebou nemůžeme hrát, musíme se jít postarat o mé malé sestřičky. Pojď, Míco, jdeme.“ Fousek se v tu chvíli cítil velice špatně. „To jsou ale sobecké kočky,“ přemýšlí. Později odpoledne se všichni znovu potkali na malém dvorku. „Ahoj Fousku,“ říká Míca, „zlobíš se?“ „Jestli se zlobím? Vykašlali jste se na mě a nechali jste mě tu samotného. Co je to za chování?“ „Vy jste mě taky nechali dnes ráno u rybníčku samotnou, a přesto jsem vám odpustila. Pojď, usmíříme se. Je to přece tak hezké, když si spolu můžeme hrát všichni dohromady,“ říká Míca. „Míciný kuličky stačí pro nás všechny. Nejdříve upravíme důlek v zemi a pak můžeme hrát,“ navrhuje Číča.

Nyní se učitel ptá dětí na otázky, které se týkají přátelství.

Např.: Jak se asi Míca cítila, když zůstala u rybníka sama? Co byste Míce poradili aby udělala / Co byste na jejím místě udělali vy? Bylo chování jejích kamarádů správné? Stalo se ti někdy, že si s tebou tvůj kamarád nechtěl hrát? Proč si s tebou nechtěl hrát? Co jsi udělal?

Hra – Hledání kamaráda

Dětem rozdáme/necháme je vylosovat si obrázky. „Nyní se převtělíme ve zvířátka a za pomoci zvuků si každý najde kamaráda“

- Máme kartičky se zvířátky, na každém je jedno zvíře – vždy tvoří dvojici
- Děti si na vyznačeném prostoru, pouze za pomoci zvuků daného zvířete z kartičky hledají svou dvojici/kamaráda

Hrajeme 2 varianty:

- a) Všichni si najdou svého kamaráda – musíme hrát v sudém počtu, v balíčku jsou všechny dvojice zvířat (pro lichý počet musíme mít jednu trojici kartiček nebo se zapojí i učitel)
- b) 2 a více dětí si nenajde svého kamaráda – z balíčku vyndáme po jedné kartičce a přidáme kartičku s jiným zvířetem – v sudém počtu minimálně 2 děti nenajdou svého kamaráda → Jak se začlení? (žáky necháme, aby se s problémem vypořádali sami, popř. můžeme malé děti navést, k řešení.)
„Co uděláme, aby měl každý svého kamaráda? Záleží na tom, aby kamarádi byli stejní nebo se můžou kamarádit i když jsou odlišní?“

Po hře se opět přesuneme do kruhu a učitel se ptá dětí na otázky, které jsou spojeny s pocity ze hry, s přátelstvím apod. Např.: Jak jste se cítili, když jste nenašli svou dvojici? Děje se tohle i v reálném světě? Jak se zachováme, když vidíme, že je někdo sám?

Reflexe:

- Nevyčleňování dětí z kolektivu / začleňování dětí do kolektivu. Jak se v takové situaci zachovat?
- Důležitost přátelství; můžeme se přátelit i s lidmi, kteří jsou od nás odlišní (pohlaví, kultura, vzhled, apod.)
- Schopnost naslouchat ostatním a dát jim prostor

OSV je možné bez problémů dělat už s dětmi předškolního věku. Dají se zde řešit různé problematiky, ke kterým bychom se v jiných hodinách nedostali. Může se zde více prohlubovat vztah žák – učitel a tím získávat důvěru. Pro děti to může být velice zábavná forma hodin, ze kterých si odnesou mnoho zajímavých zkušeností a mohou se o sobě a ostatních dozvědět více.

Mně osobně to napomohlo v tom uvědomit si, jak komunikovat s dětmi a jak řídit určitou skupinu lidí. Byla to zajímavá zkušenost, která mě ještě více utvrdila v tom, co chci v budoucnosti dělat.

Vzkaz pro kolegy:

Mírné problémy ve třídě se dají řešit za pomoci různých aktivit. Takové aktivity můžeme začleňovat do hodin osobnostní a sociální výchovy, do třídnických hodin nebo třeba do tělesné výchovy. S prevencí rizikového chování je zajisté důležité pracovat s dětmi již od útlého věku, můžeme tím alespoň částečně předejít nepříjemným situacím, které by v dětském kolektivu mohly vzniknout. Pokud se již nějaký problém vyskytne je důležité jej řešit. Nejhorší je, když učitel problém přehlíží nebo dokonce jej neřeší i když za ním dítě přijde s prosbou o pomoc (zde mluvím z vlastní zkušenosti).

Na tuto aktivitu jsem se připravovala z knihy Kočičí zahrada (Rozvoj sociálních dovedností dětí v rámci prevence rizikového chování – metodika pro učitele), kde je mnoho dalších témat (šťěstí, strach, smrt, fair-play, lež, spolupráce, tlak skupiny, nemoc, apod.), které jsou moc hezky rozpracované, ke každé je krátký příběh, metodika a celá je dostupná online.